

MRF 2021.371

Planklagenævnets afgørelse af 21. december 2021, j.nr. 21/10297

Ikke medhold i klage over lokalplanbestemmelse om, at vinduer og døre i et sommerhusområde kun måtte udføres i træ eller træ/alu, da bestemmelsen regulerede bebyggelsens udformning, jf. planlovens § 15, stk. 2, nr. 7, og bestemmelsen var sagligt og planlægningsmæssigt begrundet i tilpasning til det omkringliggende landskab.

Tønder Kommune vedtog i juni 2021 endeligt en lokalplan for sommerhusområdet Bolilmark på Rømø, der var blevet udstykket i 1960'erne og næsten var fuldt udbygget. Formålet med lokalplanen er bl.a. at fastlægge bebyggelsesregulerende bestemmelser, herunder om bebyggelsens placering, materialevalg og tagformer, for derigennem at sikre områdets kvaliteter og sikre, at bebyggelse og ændringer heraf blev foretaget under hensyn til klit- og hedelandskabet. I lokalplanens § 6 var fastsat bestemmelser om bebyggelsens ydre fremtræden. Det fremgik af § 6.4, at vinduer, døre, porte og glaspartier skulle udføres i træ eller træ/alu, hvilke ifølge lokalplanens redegørelse skulle være ensfarvede i enten hvid, sort eller i samme mørke dæmpede farver som facaderne. Det fremgik desuden af redegørelsen, at sommerhusområdet bar præg af mange forskellige sommerhuse, der afspejlede en tidstypisk udvikling, fra små enkle sommerhuse i 1960'erne til de næsten boligeegnede sommerhuse. For at sikre en indpasning i landskabet og kulturmiljøet skulle bebyggelsens ydre dog opføres i træ, fremstående i mørke dæmpede jordfarver. Planvedtagelsen blev påklaget af en sommerhusejer i området, der anførte, at kommunen ikke havde hjemmel i planlovens § 15, stk. 2, nr. 7, til at forbyde vinduer, glaspartier og døre i andre materialer end træ og træ/alu i sommerhusområdet, da der ikke var tale om en bevarende lokalplan. Ejeren henviste i den forbindelse til byrettens dom i **MRF 2021.214 B** og anførte, at der ikke var en visuel forskel på vinduer udført i malet træ og træ/alu i forhold til vinduer udført i plast eller øvrige materialekombinationer, men at det tværtimod for vinduer og yderdøre i andre materialer ikke ville være et problem at leve op til lokalplanens krav om udformning og farver. Planklagenævnet fandt, at lokalplanbe-

stemmelsen i § 6.4 om materialevalg regulerede bebyggelsens udformning og dermed havde hjemmel i § 15, stk. 2, nr. 7. Nævnet fandt desuden, at lokalplanens krav om, at vinduer, døre, porte og glaspartier skulle udføres i træ eller træ/alu, var sagligt og planlægningsmæssigt begrundet. Nævnet lagde herved vægt på, at det fremgik af formålsbestemmelsen i lokalplanens § 1, at lokalplanen bl.a. havde til formål at sikre, at bebyggelsens materialer tager hensyn til kulturmiljø, landskabet og de landskabelige værdier, ligesom det fremgik af planens redegørelse, at sommerhusområdet var kendetegnet ved den nænsomme indpasning af sommerhusene med den naturlige tagbeklædning og ens materiale- og farvevalg mellem klittoppene. Nævnet bemærkede i den forbindelse, at det ikke af byretsdommen i **MRF 2021.214 B** kunne udledes, at der i planloven ikke er hjemmel til at fastsætte bestemmelser om bebyggelsens udformning, herunder anvendelse af bestemte materiale. Dommen tog således ifølge nævnet alene stilling til, at kommunen i den konkrete afgørelse om afslag på dispensation ikke havde foretaget en tilstrækkelig og konkret vurdering med inddragelse af alle relevante og saglige kriterier. Kommune havde således haft hjemmel i planloven til at fastsætte lokalplanbestemmelsen, og Planklagenævnet kunne ikke give medhold i klagen. Det bemærkedes afslutningsvis, at kommunen ved ansøgninger om dispensation fra lokalplanens § 6.4 i hvert enkelt tilfælde skulle foretage en konkret vurdering af, hvorvidt der forelå en planlægningsmæssig begrundelse for at give afslag, herunder i hvilket omfang et ansøgt materiale visuelt ville adskille sig fra det materiale, som var tilladt efter lokalplanen.

Kommentar: Afgørelsen vedrører muligheden for at regulere materialekrav i lokalplaner og herunder forbyde plastvinduer. Uanset der i planlovens § 15, stk. 2, nr. 7, er hjemmel til stille krav til materialer i bygninger, vil dette forudsætte, at sådanne materialekrav er planlægningsmæssigt begrundet og ikke er i modstrid med proportionalitetsprincippet. Dette må i relation til materialevalg normalt relatere sig til det visuelle udtryk eller andre forhold af betydning for landskabet, hvilket Planklagenævnet fandt var opfyldt med denne lokalplan. Med afgørelsen understregede

MRF 2021.371

*Planklagenævnet dog samtidig, at der ved en fremtidig ansøgning om dispensation fra bestemmelsen skal foretages en konkret vurdering på linje med byrettens dom i **MRF 2021.214 B**. Det fremgår ikke af Planklagenævnets afgørelse, om Planklagenævnet har lagt til grund, at lokalplanen finder anvendelse for udskiftning af vinduer og døre i bestående ejendomme, men hvis dette er tilfældet, kan lokalplanens forbud mod plastdøre næppe udstrækkes til de tilfælde, hvor et bestående plastvindue udskiftes med et nyt plastvindue, da dette må anses for et bestående lovligt forhold.*

21. december 2021

Sagsnr.: 21/10297

Klagenr.: 1024751

CSS

AFGØRELSE

i klagesag om Tønder Kommunes endelige vedtagelse af lokalplan nr. 105-737, Sommerhusområde Bolilmark, Rømø

Tønder Kommune vedtog den 30. juni 2021 endeligt lokalplan nr. 105-737, Sommerhusområde Bolilmark, Rømø.

Ejeren af et sommerhus i området har klaget over planvedtagelsen.

I denne afgørelse har Planklagenævnet behandlet følgende spørgsmål:

- Om der saglige og planlægningsmæssige hensyn bag vedtagelsen af lokalplanens § 6.4.

Planklagenævnet kan ikke give medhold i klagen. Det betyder, at kommunens afgørelse gælder.

Planklagenævnet

Toldboden 2

8800 Viborg

Tlf. 72 40 56 00

CVR-nr. 37 79 55 26

www.naevneshus.dk

1. Sagens oplysninger

1.1. Lokalplanen

Sagen vedrører [lokalplan nr. 105-737, Sommerhusområde Bolilmark, Rømø](#).¹

Formålet med planen er bl.a. at fastlægge bebyggelsesregulerende bestemmelser om bl.a. bebyggelsens placering, materialevalg og tagformer for derigennem at sikre sommerhusområdet Bolilmarks kvaliteter og sikre, at bebyggelse og ændringer heraf foretages under hensyn til klit- og hedelandskabet.

Planområdet ligger i et sommerhusområde på Rømø. Sommerhusområdet, Bolilmark, blev udstykket i 1960'erne og er næsten fuldt udbygget.

Lokalplanen fastsætter i § 1 om lokalplanens formål følgende:

§ 1.1 Lokalplanen har til formål:

- *at fastlægge områdets anvendelse til sommerhusbebyggelse, og*
- *at sikre, at bebyggelses placering, højde, udformning og materialer tager hensyn til kulturmiljøet, kystlandskabet og de landskabelige værdier, og*
- *at sikre, at området bevarer den åbne karakter uden skel markering, og*
- *at sikre, at ubebyggede arealer henligger som lysåbne naturgrunde, og*
- *at aflyse lokalplan nr. 707.*

Lokalplanen fastsætter bl.a. i § 6 om bebyggelsens ydre fremtræden følgende:

§ 6.1 For eksisterende bebyggelse skal ændringer, udskiftninger og vedligeholdelse ske med respekt for husets oprindelige arkitektur.

§ 6.2 Bebyggelse opføres udvendigt med facader og sterner i træ.

§ 6.3 Bebyggelsen fremstår som et samlet hele og males i de farver der er angivet i bilag C til denne lokalplan.

§ 6.4 Vinduer, døre, porte og glaspartier udføres i træ eller træ/alu.

[...]

Lokalplanens redegørelse indeholder bl.a. følgende²:

LOKALPLANENS BAGGRUND

¹ Planerne kan søges frem på plandata.dk: <http://kort.plandata.dk/searchlist/#/>.

² Lokalplanens redegørelse s. 13-15.

Sommerhusområdet er udstykket i 1960'erne og bærer præg af mange forskellige sommerhuse. Bygningerne afspejler en tidstypisk udvikling, fra små enkle sommerhuse i 1960'erne, til de næsten boligegnede sommerhuse i dag. Den bærende kvalitet i sommerhusområdet Bolilmark er kendetegnet ved den nænsomme indpasning af sommerhusene med den naturlige tagbeklædning, ens materiale- og farvevalg mellem klittoppene. Området er næsten fuldt udbygget med en enkelt eller to uudnyttede grunde.

[...]

Nuværende forhold

Sommerhusområdet er udbygget med enkelte uudnyttede grunde. Landskabet er præget af sandklitter men skiftevis åbne lyse hede områder og områder der er sprunget i skov. De fleste sommerhuse er placeret lavt imellem klitterne og ofte er kun tagene synlige i det kuperede landskab. Grundene går i et med hinanden uden synlige markeringer af skel. Landskabet er mest kuperet langs strandengen mod vest og bliver mere fladt mod øst. Sommerhusene er opført i én etage med træfacader og lave taghældninger og er belagt med græs/tørv eller tagpap.

[...]

Ydre fremtræden

Bebyggelse ydre opføres i træ, der enten fremstår i mørke dæmpede jordfarver som rød, brun, grøn, grå eller sort eller en blanding heraf. De mørke farver og naturlige materialer sikrer en indpasning i landskabet og kulturmiljøet. Farvene er beskrevet i bilag C.

Vinduer, døre og porte med videre udføres i træ eller træ/alu og være ensfarvede i enten hvid, sort eller i samme mørke dæmpede farver som facaderne.

Tage udføres som saddeltag med en hældning mellem 12 og 25 grader. Der kan anvendes sort tagpap med lister eller grønne tage. Grønne tage er betegnelsen for tagbelæggninger, der har et vækstlag af planter/græs som beklædning. Grønne tage optager en stor del af den nedbør, som falder på taget, og kan dermed aflaste nedsivning på egen grund.

Facader og tage på udhuse og tilbygninger skal fremstå ens, også gerne med hovedhuset (sommerhuset).

[...]

1.2. Klagen og bemærkningerne hertil

I sagen indgår følgende materiale fra klageren: Klagen af 9. juli 2021.

Kommunen er kommet med bemærkninger til klagen den 13. september 2021.

Planklagenævnet modtog klagen fra kommunen den 13. september 2021.

Klagen og bemærkningerne er i deres helhed indgået i sagsbehandlingen. Klagen er kort gengivet nedenfor under afsnit 2.

2. Planklagenævnets bemærkninger og afgørelse

2.1. Planklagenævnets behandling af sagen

I sagens behandling har følgende medlemmer deltaget: Helle T. Anker (formand), Peter Buhl, Ulf K. Hansen, Flemming Damgaard Larsen, Jonas V. K. Nielsen, Torsten S. Pedersen, Henrik Stjernholm, Helle Søeberg, Keld Sørensen, Flemming Thornæs og Jan Woollhead.

2.2. Planklagenævnets kompetence og prøvelse

Planklagenævnet kan tage stilling til retlige spørgsmål i forbindelse med en kommunes afgørelse efter planloven, jf. lovens § 58, stk. 1, nr. 3.³

Retlige spørgsmål omfatter alle spørgsmål om lovligheden eller gyldigheden af trufne afgørelser, herunder fortolkning eller forståelse af lovbestemmelser samt overholdelse af almindelige forvaltningsretlige retsgrundsætninger.

2.3. Bestemmelser om materialevalg

2.3.1. Klagen

Klageren anfører, at der ikke er hjemmel i planlovens § 15, stk. 2, nr. 7, til at forbyde vinduer, glaspartier og døre i andre materialer end træ og træ/alu i sommerhusområdet, da der ikke er tale om en bevarende lokalplan. Klageren henviser til, at sommerhusområdet ikke består af en samlet bevaringsværdig bebyggelse, men derimod er et område, der siden 1960'erne er blevet gradvist udbygget, hvilket også har medført variation i bygningernes udformning. Hertil kommer, at der ifølge klageren ikke er en visuel forskel på vinduer udført i malet træ og træ/alu i forhold til vinduer udført i plast eller øvrige materialekombinationer. Tværtimod vil det for vinduer og yerdøre i andre materialer end træ eller træ/alu ikke være et problem at leve op til kravene i lokalplanens § 6.1 og § 6.3 om udformning og farver.

Kommunen har således ikke haft hjemmel i planloven til at fastsætte lokalplanbestemmelsen i § 6.4 om, at vinduer, døre, porte og glaspartier udføres i træ eller træ/alu.

Klageren henviser i den forbindelse til, at vinduer er omfattet af EU's byggevareforordning, hvorfor et forbud mod vinduer af andre materiale end træ eller træ/alu er en teknisk handelshindrig, da det er muligt at fremskaffe materialer med samme fremtræden, som lever op til de æstetiske krav.

³ Bekendtgørelse af lov om planlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 1157 af 1. juli 2020 med senere ændringer.

Klageren henviser desuden til en byretsdom fra 2021⁴, en artikel i Tidsskrift for Miljø, januar 2010, samt en artikel fra brancheforeningen VinduesIndustrien.

Planklagenævnet opfatter dette som en klage over, at lokalplanens § 6.4 om materialevalg ikke er planlægningsmæssigt begrundet.

2.3.2. Generelt om indholdet af lokalplanbestemmelser

Der er i planlovens § 15 fastsat udtømmende bestemmelser om, hvad der kan fastsættes bestemmelser om i en lokalplan. Herunder indeholder planlovens § 15, stk. 2, en opstilling af forhold, der kan optages lokalplanbestemmelser om (lokalplankataloget).

Enhver lokalplanbestemmelse kræver en saglig, planlægningsmæssig begrundelse.

Efter planlovens § 15, stk. 2, nr. 7, kan der optages bestemmelser om bebyggelsers udformning. Udformning omfatter ydre fremtræden, som f.eks. tagform, materialer og facade mv. Der kan således fastsættes bestemmelser om den ydre fremtræden af bl.a. vinduer, glaspartier, og døre m.v. såfremt den pågældende bestemmelse er planlægningsmæssigt begrundet, jf. planlovens § 15, stk. 1.

2.3.3. Planklagenævnets vurdering

Nævnet bemærker indledningsvist, at det som hovedregel er planlægningsmæssigt begrundet at fastsætte lokalplanbestemmelser om materialevalg. Det kan således være planlægningsmæssigt begrundet at stille krav til materialevalg, uanset om der er tale om en bevarende lokalplan, og selv om der kan være materialer, som visuelt kan have samme udtryk som de tilladte materialer.

Et enstemmigt Planklagenævn finder, at lokalplanbestemmelsen i § 6.4 om materialevalg regulerer bebyggelsens udformning og dermed har hjemmel i § 15, stk. 2, nr. 7.

Et enstemmigt nævn finder desuden, at lokalplanens krav om, at vinduer, døre, porte og glaspartier skal udføres i træ eller træ/alu, er sagligt og planlægningsmæssigt begrundet. Nævnet lægger herved vægt på, at det fremgår af formålsbestemmelsen i lokalplanens § 1, at lokalplanen bl.a. har til formål at sikre, at bebyggelsens materialer tager hensyn til kulturmiljø, landskabet og de landskabelige værdier, ligesom det fremgår af planens redegørelse, at sommerhusområdet Bolilmark er kendetegnet ved den nænsomme indpasning af sommerhusene med den naturlige tagbeklædning og ens materiale- og farvevalg mellem klittoppene.

⁴ Byretsdom af 21. juni 2021, rettens nr. ALIC-3968/2020.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at det ikke kan udledes af den byretsdom, som klageren henviser til, at der i planloven ikke er hjemmel til at fastsætte bestemmelser om bebyggelsens udformning, herunder anvendelse af bestemte materiale. Dommen tog således alene stilling til, at kommunen i den konkrete afgørelse om afslag på dispensation ikke havde foretaget en tilstrækkelig og konkret vurdering med inddragelse af alle relevante og saglige kriterier.

I forhold til det anførte om EU lovgivningen, finder Planklagenævnet ikke, at lokalplanens § 6.4, der fastsætter krav om materialevalg, er i strid med EU's regler om handelshindringer. Nævnet har lagt vægt på, at lokalplanbestemmelsen er planlægningsmæssigt begrundet i æstetiske hensyn, herunder hensyn til bevaring af områdets karakter.

Tønder Kommune har således haft hjemmel i planloven til at fastsætte lokalplanbestemmelsen i § 6.4 om, at vinduer, døre, porte og glaspartier udføres i træ eller træ/alu.

Planklagenævnet kan således ikke give medhold i dette klagepunkt.

Nævnet bemærker, at kommunen ved ansøgninger om dispensation fra lokalplanens § 6.4, i hvert enkelt tilfælde skal foretage en konkret vurdering af, hvorvidt der foreligger en planlægningsmæssig begrundelse for at give afslag. Kommunen skal i denne forbindelse inddrage oplysninger om, i hvilket omfang, et ansøgt materiale visuelt adskiller sig fra det materiale, som er tilladt efter lokalplanen.

3. Afsluttende bemærkninger

Planklagenævnet kan ikke give medhold i klagen over Tønder Kommunes endelige vedtagelse af lokalplan nr. 105-737, Sommerhusområde Bolilmark, Rømø.

Afgørelsen er truffet af nævnet, jf. § 4, stk. 2, i lov om Planklagenævnet.

Planklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 3, stk. 3, i lov om Planklagenævnet.⁵ Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. § 3, stk. 4, i lov om Planklagenævnet.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales ikke. Klagegebyrer tilbagebetales kun, hvis nævnet har afvist at behandle sagen, hvis klagen tilbagekaldes, eller hvis nævnet giver klageren medhold eller i øvrigt ændrer den afgørelse, der er klaget over. Det er ikke tilfældet i denne sag. Planklagenævnets afgørelse vedrørende klagegebyret kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed. Der henvises til § 3 i gebyrbekendtgørelsen for

⁵ Lov nr. 1658 af 20. december 2016 om Planklagenævnet.

Planklagenævnet.⁶

4. Meddelelse og offentliggørelse af afgørelsen

Denne afgørelse gøres tilgængelig for Tønder Kommune (Plan & Byggeri, sagsnr. 01.02.05-P16-18-20) samt for klageren og dennes eventuelle repræsentant via klageportalen. Afgørelsen sendes desuden til eventuelle andre parter i klagesagen som Digital Post.

Afgørelsen vil blive offentliggjort på <https://pkn.naevneneshus.dk/>. Personoplysninger vil blive anonymiseret.

Helle Tegner Anker
Formand

⁶ Bekendtgørelse nr. 108 af 28. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Planklagenævnet.